

**[Krarup.]**

efter dette lovforslag blive stærkt forringet til skade for kirken, til forøgelse af kirkeskatten og til gavn for de husmænd, der derved får adgang til billig jord.

Den sønderjyske menighedsrådsforening oplyser udtrykkelig, at statens jordlovsudvalg ligger med store arealer — de skriver i den henvendelse, jeg havde fat i før, at det drejer sig om 5 000—6 000 ha. Nu oplyser den højtærede kirkeminister, at jordlovsudvalget ligger med 12 000 ha nede i Sønderjylland. En almindelig udstykning af præstegårdsjorden kan således ikke være påkrævet i dag.

I denne sammenhæng kan det være af interesse at oplyse, at statens jordlovsudvalg, der administrerer disse jorder, bortforpagter og udlejer dem til den højeste mulige afgift og ikke til jordrenteafgift, som det nu påtænkes at påbyde menighedsrådene dernede at skulle nøjes med for fremtiden, hvorved de ganske nødvendigt må tabe betydelige summer hvert år i al fremtid. Det forekommer mig lidt inkonsekvent, at medens statens jordlovsudvalg forpagter jord ud til en afgift, der er højere end jordrenteafgiften, vil man tage kirkens jord og forpagte den ud til jordrenteafgiften.

Men hvis der nu var trang for jord, og hvis man ville gennemføre en fællesordning for salg af præstegårdsjord til udstykning, ens for Sønderjylland og for det øvrige land, ville det rimeligste dog være at gøre det på en sådan måde, at folkekirken ikke derved led økonomisk tab, men at afhændelsen skete mod en værdifast ydelse i form af en vis årlig bygafgift efter kapitels-takst.

At loven af 4. oktober 1919 har frataget folkekirken store værdier, erkendes fra alle sider; lad mig nævne et enkelt eksempel.

En præstegård her på øerne — hvor kan være ligegyldigt — havde før udstykningen efter loven af 1919 et tilliggende på ca. 90 tdr. land. Deraf blev ved den lovbestemte udstykning bortsolgt 52 tdr. land god jord, der nu giver embedet 2 000 kr. i årlig rente; resten, ca. 28 tdr. land, hvoraf 12 tdr. land eng — der jo altid bliver regnet for ringere jord — giver i disse år en indtægt ved bortforpagtning på over 4 000 kr. Altså, den jord, der blev tilbage, giver pr. tdr. land 4 gange så meget som den jord, der blev taget fra embedet efter loven af 1919. Noget lignende vil efter det her foreslåede blive tilfældet i de sønderjyske sogne, og det skulle dog helst undgås.

Det er jo muligt, det kan lade sig gøre, sådan som den partipolitiske stilling er her

i rigsdagen, at fratage menighederne den jord, der fra gammel tid er henlagt til præsteembedet for at sikre evangeliets forkyndelse, men gennemtvinges en sådan ordning, bør det, som allerede sagt, i alt fald være mod fuld værdifast erstatning, f. eks. mod en årlig bygafgift efter kapitels-takst.

I lovforslagets § 7 er ganske vist omtalt muligheden af, hvad jeg kunne kalde en slags erstatning — heller ikke dør er jeg til min beklagelse enig med den højtærede kirkeminister, for jeg synes kun, der kan blive tale om en slags erstatning — ved, at man giver et tilskud til jordrenten i 10 eller 20 år; når så den forholdsvis korte tid er gået, må de nøjes med jordrenteafgiften.

Så anviser man for resten menighedsrådene den udvej at bruge salgsbeløbet til indkøb af plantager og hedearealer, som kan tilplantes. Jeg anser ikke det for at være nogen god erstatning, da indtægterne af sådanne plantager er meget små og stærkt svingende. Så var det dog bedre at indkøbe gode marskjorder, der altid vil have nogen værdi, og som vel næppe nogensinde kommer ud for nogen udstykning.

I Sønderjylland har man fra kirkens side smertelige erfaringer for, hvad det betyder, at værdier er anbragt i obligationer og pantebreve, da alle kirkekapitalerne gik tabt ved markens sammenbrud. Derfor er der også i forstående kredse så stor modvilje mod lovforslagets bestemmelser.

Lovforslagets § 5 forudsætter, at der skal være egne avlsbygninger ved den hovedparcel, der må blive ved embedet, altså op til 15 ha god jord. Men når man ser på bilaget til betænkningen, falder det i øjnene, at der af 107 embeder kun er 36, som svarer ja til, at der er avlsbygninger, 71 svarer enten blankt nej eller at der er det delvis, f. eks. i form af en lade, hvilket betyder at jorderne er bortforpagtede til omliggende landbrug. Men så forekommer det mig urigtigt at fastholde dette byggekrav, især i en tid, hvor byggeomkostningerne er unormalt høje.

Jeg kan tilsige mit partis støtte til en nødvendig regulering af den jord, der fra gammel tid hører til de sønderjyske præstegårde. Jeg går gerne ind for magelæg med andre jorder, da udskiftningen jo ikke er så gennemført i Sønderjylland som nord for Kongeåen, hvad den højtærede kirkeminister meget rigtigt før sagde.

Jeg går også gerne ind for, at jorden bortforpagtes på lange åremål med en tilsikret fornyelsesret til de mindre landbrug. Det